

Τροχαίο Ατύχημα στην Αλλοδαπή
Εμπλεκόμενα Οχήματα: Φορτηγό με Ελληνικές Πινακίδες
με Φορτηγό με Αλλοδαπές Πινακίδες Κυκλοφορίας

Ευθύνη Αλλοδαπού Ασφαλιστή
Αρμοδιότητα Ελληνικών Δικαστηρίων
Εφαρμοστέο το Γερμανικό Δίκαιο ως του τόπου
που επήλθε η άμεση ζημία του ζημιωθέντος (1)
(Πρωτοποριακή Απόφαση)

(Δημοσιεύεται στην ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ,
Τεύχος Ιανουάριος 2022 Σελ.53)

Επιδίκαση Χρηματικής Ικανοποίησης λόγω Ηθικής Βλάβης
για Υλικές Ζημίες κατ' άρθρο 932 ΑΚ του Ελληνικού Δικαίου
που εφαρμόζεται Άμεσα από τον Δικαστή του Forum
ως Κανόνας Αμέσου Εφαρμογής
(άρθρ. 16 του Κανονισμού 864/2007 «ΡΩΜΗ II»)

Το γεγονός ότι δεν προσκομίστηκε η Νομική Πληροφορία του Ελληνικού
Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου δεν επιδρά στην εφαρμογή του
Γερμανικού Δικαίου

Με την δημοσιευόμενη απόφαση του Εφετείου Πατρών κρίθηκε ότι ορθά το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε ότι η αγωγή του ζημιωθέντος ενάγοντος, μόνιμου κατοίκου Ελλάδας, συνεπεία του τροχαίου ατυχήματος που **έλαβε χώρα στην Γερμανία** εισήχθη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών (ειδική διαδικασία περιουσιακών διαφορών - ζημιών από αυτοκίνητα), ως αρμόδιο καθ' ύλη και κατά τόπο Δικαστήριο το οποίο **έχει διεθνή δικαιοδοσία** καθώς ενάγεται **ασφαλιστική εταιρία με έδρα** σε κράτος- μέλος από τον φερόμενο ως δικαιούχο της αποζημίωσης, με κατοικία κράτος- μέλος (Ελλάδα) (άρθρα 1 στ. α, 3 παρ. 1 ΚΠολΔ, 11 παρ. 1 (πρώην άρθρο 9) και 13 παρ. 2 (πρώην άρθρο 11) του Κανονισμού ΕΕ 44/2001, όπως ισχύει κατόπιν τροποποίησης του με τον Κανονισμό ΕΕ 1215/2012). Ομοίως **ορθά** εφαρμόστηκε το **Γερμανικό δίκαιο** σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Κανονισμού 864/2007, αφού η Γερμανία είναι **η χώρα** στην οποία επήλθε η **άμεση ζημία**, δηλαδή οι ζημίες που φέρονται ότι προκλήθηκαν στα οχήματα του ενάγοντος συνεπεία της επίδικης σύγκρουσης. Εφαρμοστέο τυγχάνει το γερμανικό δίκαιο και με βάση το άρθρο 25 ΑΚ, ως το δίκαιο που διέπει την προκείμενη ασφάλιση του ζημιογόνου οχήματος, εφόσον η εναγόμενη **ασφαλιστική εταιρεία** έχει την έδρα της στη Γερμανία, όπου και καταρτίστηκε η ασφαλιστική σύμβαση. Η ευθύνη του αλλοδαπού ασφαλιστή δεν θα κριθεί από το οριζόμενο στο άρθρο 26 ΑΚ δίκαιο, διότι δεν έχει **γενεσιουργό** λόγο την αδικοπραξία αλλά τη **συμβατική σχέση** και συνεπώς δεν είναι αδικοπρακτικού χαρακτήρα. Συνεπώς σύμφωνα με **το γερμανικό δίκαιο** θα κριθεί το ζήτημα της **υπαιτιότητας** των εμπλακέντων οδηγών στην πρόκληση του ατυχήματος, ο προσδιορισμός του **κύκλου των προσώπων** τα οποία υποχρεούνται και εκείνων που δικαιούνται να ζητήσουν αποζημίωση, **το είδος και η έκταση** της αποζημίωσης.

Απόδειξη των Διατάξεων του Γερμανικού Δικαίου
από Γνωμοδοτήσεις Νομομαθούς

σχετική νομολογία και θεωρία, σχετικές διατάξεις του Γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας με νόμιμη μετάφραση στην Ελληνική Γλώσσα που προσκομίστηκαν από τον ενάγοντα

Ο δικαστής μπορεί να πληροφορηθεί το αλλοδαπό δίκαιο με την προσφυγή σε κάθε πηγή γνώσεως

Περαιτέρω, το Εφετείο έκρινε ότι η μη προσκόμιση νομικής πληροφορίας του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου με το κείμενο των διατάξεων του Γερμανικού δικαίου, σύμφωνα με οι διατακτικό της πρωτόδικης απόφασης, δεν επιδρά στην ένδικη υπόθεση, εφόσον προσκομίστηκαν από τον ενάγοντα τα απαραίτητα στοιχεία αναφορικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις του Γερμανικού Δικαίου, όπως σχετική νομολογία και θεωρία του Γερμανικού Δικαίου, γνωμοδοτήσεις νομομαθούς, επίσημες μεταφράσεις στην Ελληνική γλώσσα των σχετικών διατάξεων του Γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, και ο δικαστής μπορεί να πληροφορηθεί το αλλοδαπό δίκαιο προσφεύγοντας σε κάθε πηγή γνώσεως. Εξάλλου η αντίδικος αλλοδαπή ασφαλιστική εταιρία δεν αμφισβητεί την εφαρμογή του γερμανικού δικαίου στην επίδικη υπόθεση, ούτε επικαλείται αφενός μεν ότι δεν εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες διατάξεις και αφετέρου ότι εφαρμόζονται διαφορετικές διατάξεις του Γερμανικού Δικαίου.

Επιδικάσθηκε χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστην ο ενάγων ιδιοκτήτης του φορτηγού ποσού των 5.000 ευρώ.

Σύγκρουση Ομορρόπως Κινουμένων Οχημάτων Εφαρμογή του Γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας Συγκλίνουσα Αμέλεια Των Εμπλεκόμενων Οδηγών

Συνυπαίτιος του επίδικου τροχαίου ατυχήματος σε ποσοστό 70% κρίθηκε ο οδηγός του αλλοδαπού φορτηγού (τράκτορα με επικαθήμενο), καθώς κινούμενος στη δεξιά λωρίδα του αυτοκινητόδρομου έμπροσθεν του ομόρροπα κινούμενου φορτηγού του ενάγοντος, οδηγούσε με μεγάλη ταχύτητα περί τα 55 χλι/ω ενόψει της ολισθηρότητας και του υγρού του οδοστρώματος λόγω της πυκνής χιονόπτωσης, με αποτέλεσμα να απωλέσει τον έλεγχο του οχήματός του το οποίο ολισθαίνοντας πλάγια προς τα αριστερά επέπεσε στη μεσαία μπάρα του αυτοκινητόδρομου και στη συνέχεια ανατράπηκε κάθετα στο οδόστρωμα καταλαμβάνοντας και τις τρεις λωρίδες κυκλοφορίας (παρ.3 εδ.1 και παρ. 1 εδ.2 του Γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας).

Συνυπαίτιος επίσης κρίθηκε σε ποσοστό 30% ο προστηθείς από τον ενάγοντα οδηγός του φορτηγού του, ο οποίος κινούμενος στην αριστερή λωρίδα του αυτοκινητόδρομου οδηγούσε με ιδιαίτερα μεγάλη ταχύτητα περί τα 85 χλιμ/ω ενόψει της ολισθηρότητας και του υγρού του οδοστρώματος λόγω της πυκνής χιονόπτωσης, βλέποντας το αλλοδαπό φορτηγό να έχει ανατραπεί στο οδόστρωμα, τροχοπέδησε και παράλληλα προέβη σε αποφευκτικό ελιγμό προς τα δεξιά της πορείας του, για να αποφύγει το έμπροσθεν του εμπόδιο, με αποτέλεσμα λόγω και της απότομης μείωσης της ταχύτητας του και της ολισθηρότητας του δρόμου και του βάρους που έφερε το όχημά του, έμφορτο με 25 τόνους κρέατος, να απωλέσει τον έλεγχο του οχήματος του, το οποίο δίπλωσε και στη συνέχεια προσέκρουσε στο αναποδογυρισμένο αλλοδαπό φορτηγό και μετά στις προστατευτικές μπάρες στο άκρο δεξιό του οδοστρώματος (παρ. 3 εδ.1 και παρ.1 εδ.2 του Γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας).

Αποζημίωση Υλικών Ζημιών επί Ολικής Καταστροφής

Συνεπεία του επίδικου τροχαίου ατυχήματος το ρυμουλκό και το ρυμουλκούμενο άρρηκτα συνδεδεμένο με ψυκτικό θάλαμο, ιδιοκτησίας του ενάγοντος, υπέστησαν ολική καταστροφή τόσο **υπό την οικονομική έννοια** του όρου, αφού η επισκευή τους **θα υπερέβαινε το κόστος** για την αγορά άλλων ισάξιων με αυτά όσο και **υπό την τεχνική έννοια** του όρου αφού η τυχόν επισκευή τους είναι αμφιβόλου αποτελέσματος.

Επιδικάσθηκε αποζημίωση στον ενάγοντα και ειδικότερα:

1) α) 35.000 ευρώ αξία του ρυμουλκού μείον 5.000 ευρώ σώστρα, σύνολο 30.000 ευρώ και **β) 15.000 ευρώ** αξία του ρυμουλκούμενου, και συνολικά **45.000 ευρώ**, μειούμενο κατά το ανωτέρω ποσοστό συνυπαιτιότητας 30%

2) 80.000 ευρώ (20 μήνες X 4.000 ευρώ μηνιαίως) για απώλεια εισοδημάτων του ενάγοντος από την μη εκμετάλλευση του ζημιωθέντος φορτηγού του επί 20 μήνες, μειούμενο κατά το ανωτέρω ποσοστό συνυπαιτιότητας 30%

3) 4.111,74 ευρώ για την ανάσυρση και μεταφορά του ρυμουλκού και του επικαθήμενου από τον τόπο του ατυχήματος σε πλησιέστερη πόλη, μειούμενο κατά το ανωτέρω ποσοστό συνυπαιτιότητας 30%

4) 5.000 ευρώ για χρηματική ικανοποίηση λόγω **ηθικής βλάβης** (932 ΑΚ) συνεκτιμώντας μεταξύ άλλων το ανωτέρω ποσοστό συνυπαιτιότητας 30%.

Απόφ. Μον.Εφ.Πατρών 535/2021

Πρόεδρος : Χριστίνα Αντωνοπούλου, Εφέτη

Δικηγόροι : Γεώργιος Αθανασόπουλος - Μαρινέττα Γούναρη

Σχόλια - Παρατηρήσεις

1. Η δημοσιευόμενη κατωτέρω απόφαση του Εφετείου Πατρών είναι η πρώτη απόφαση στα νομολογιακά χρονικά της χώρας μας που **επιδικάζει χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για υλικές ζημιές** επί τροχαίου ατυχήματος, το οποίο συνέβη στο έδαφος κράτους το οποίο δεν αναγνωρίζει τέτοια αξίωση και του οποίου το δίκαιο ήταν εφαρμοστέο στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Στην κρινόμενη υπόθεση η οποία απασχόλησε το εν λόγω δικαστήριο επρόκειτο για ένα τροχαίο ατύχημα το οποίο συνέβη στην εδαφική επικράτεια της Ο.Δ. της Γερμανίας και στο οποίο ενεπλάκησαν ένα φορτηγό αυτοκίνητο με αλλοδαπές πινακίδες κυκλοφορίας και ένα επίσης φορτηγό(ρυμουλκό με ρυμουλκούμενο) με τόπο μόνιμης εγκατάστασης την Ελλάδα και με ελληνικές πινακίδες, το οποίο και υπέστη ολική καταστροφή. Ο Έλληνας ιδιοκτήτης του δεύτερου οχήματος άσκησε αγωγή ενώπιον του αρμόδιου ελληνικού δικαστηρίου με την οποία εξήτησε να του επιδικασθεί, μεταξύ των άλλων, και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για τις υλικές ζημιές που υπέστη από την καταστροφή των οχημάτων του.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.1 του Κανονισμού 864/2007, γνωστού ως "ΡΩΜΗ ΙΙ", η οποία ως γνωστόν έχει αντικαταστήσει σχεδόν πλήρως το άρθρο 26 του ΑΚ, σε υποθέσεις που εμπεριέχουν στοιχεία αλλοδαπότητας και έχουν ως γενεσιουργό αιτία εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από αδικοπραξία εφαρμόζεται το δίκαιο του τόπου στον οποίο επήλθε η **άμεση ζημία (lex loci damni)**, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία συνέβη το ζημιόγONO γεγονός ή στην οποία αυτό παράγει έμμεσα αποτελέσματα (**Στοιχεία αλλοδαπότητας** εμφανίζει μία βιοτική σχέση ή κατάσταση όταν αυτή, μέσω κάποιου στοιχείου της, συνδέεται και με άλλο κράτος εκτός από εκείνο από την σκοπιά του οποίου αυτή εξετάζεται (forum). Τέτοιο συνδυαστικό στοιχείο περιέχει π.χ. ένα τροχαίο ατύχημα το οποίο συμβαίνει στο έδαφος κράτους της αλλοδαπής και στο οποίο εμπλέκεται ένα αυτοκίνητο ελληνικών συμφερόντων.)

Επομένως στην κρινόμενη περίπτωση εφαρμοστέο ήταν το γερμανικό δίκαιο, αφού η άμεση ζημία επήλθε στο έδαφος αυτής της χώρας. Σύμφωνα όμως με το δίκαιο αυτής της χώρας (άρθρο

253 του γερμανικού ΑΚ) δεν θεμελιώνεται στο νόμο αξίωση του κατόχου του καταστραφέντος οχήματος για χρηματική ικανοποίηση, διότι δεν αναγνωρίζεται από το δίκαιο αυτό τέτοιου είδους αξίωση επί υλικών και μόνον ζημιών. Το Εφετείο λοιπόν προχώρησε στην εφαρμογή του άρθρου 16 του πάρα πάνω Κανονισμού και επιδίκασε στην κρινόμενη περίπτωση στον ενάγοντα χρηματική ικανοποίηση για την καταστροφή του οχήματος, δηλ. για υλικές ζημιές.

Σύμφωνα με την διάταξη αυτή **άν ο δικαστής του forum διαπιστώσει ότι η αντίστοιχη διάταξη του εθνικού του δικαίου έχει τον χαρακτήρα διάταξης άμεσου εφαρμογής εφαρμόζει άμεσα την διάταξη αυτή του δικαίου της χώρας του χωρίς να ανατρέξει στον εγχώριο κανόνα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του για να του υποδείξει το εφαρμοστέο δίκαιο.** Δηλαδή ο εφαρμοστής του δικαίου παρακάμπτει εντελώς τις διατάξεις του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και προχωρά στην απευθείας εφαρμογή του κανόνα εσωτερικού δικαίου της χώρας του.

Ως κανόνες άμεσου εφαρμογής θεωρούνται εκείνοι οι κανόνες που υπαγορεύονται από επιταγές της έννομης τάξης του forum και έχουν τέτοια φύση ώστε ο εγχώριος δικαστής είναι αδύνατο να μην εφαρμόσει, αφού αυτοί αποτελούν κανόνες μεγάλης σημασίας και σπουδαίου οικονομικού ενδιαφέροντος για τη χώρα που τους έχει θεσπίσει. Για το λόγο αυτό και το πεδίο εφαρμογής τους καθορίζεται αφού ληφθεί υπόψη ο σκοπός τον οποίο αυτοί εξυπηρετούν.

Το Εφετείο λοιπόν έκρινε με την απόφασή του αυτή ότι τέτοια διάταξη άμεσης εφαρμογής αποτελεί και η διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ, η οποία αφορά την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, εφαρμόζοντας απευθείας αυτή την διάταξη του ελληνικού δικαίου, κατ' αποκλεισμό της σχετικής διάταξης του γερμανικού δικαίου η οποία θα ήταν άλλως εφαρμοστέα, και ακολούθως επιδίκασε το σχετικό κονδύλιο στον ενάγοντα.

Για το ζήτημα αυτό και ιδιαίτερα για τον χαρακτήρα και τον προσδιορισμό των κανόνων άμεσου εφαρμογής βλέπετε μελέτη Γ. Αμπατζή "Οι διατάξεις Άμεσου Εφαρμογής του Κανονισμού 864/2007 - ΡΩΜΗ II - και η Επίδρασή τους στην Χρηματική Ικανοποίηση λόγω Ψυχικής Οδύνης επί Τροχαίων Ατυχημάτων με Στοιχεία Αλλοδαπότητας" σε ΕΣυγκΔ 2011 σελ. 4 κ.επ. στην οποία και παραπέμπει και η κατωτέρω δημοσιευόμενη απόφαση του Εφετείου.

Κείμενο Απόφ. Μον.Εφ.Πατρ.535/2021

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Εκκρεμούν προς συνεκδίκαση οι υπό κρίση εφέσεις, που νομότυπα επαναφέρονται με κλήσεις προς συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο, σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτέθηκαν στο προεισαγωγικό τμήμα της παρούσας, μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 347/2019 μη οριστικής απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου, με την οποία οι εφέσεις συνεκδικάστηκαν αντιμωλία των διαδίκων και έγιναν τυπικά δεκτές, αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης, διατάχθηκε η επανάληψη της συζήτησης της υπόθεσης στο ακροατήριο, προκειμένου επιμέλεια του ενάγοντος να προσκομιστεί νομική πληροφορία του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου με το κείμενο των διατάξεων του γερμανικού δικαίου και, εφόσον υπάρξει, θεωρητική και νομολογιακή ερμηνεία αυτών, ή γνωμοδότηση νομομαθούς αναφορικά με: 1) το εάν ο κάτοχος ενός αυτοκινήτου με χρηματοδοτική μίσθωση δικαιούται αποζημίωσης και ποια είναι η έκταση της από το αυτοκινητικό ατύχημα που του συνέβη, 2) το αν ο ζημιωθείς από το αυτοκινητικό ατύχημα που υπέστη μόνο υλικές ζημιές δικαιούται χρηματικής ικανοποίησης και 3) το πότε εκκινεί ο τόκος υπερημερίας όταν υφίσταται απαίτηση για θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος από την εκμετάλλευση του κατεστραμμένου πράγματος για το ίδιο αιτούμενο χρονικό διάστημα.....

Ευθύνη Αλλοδαπού Ασφαλιστή - Αρμοδιότητα Ελληνικών Δικαστηρίων - Εφαρμοστέο το Γερμανικό Δίκαιο ως του τόπου που επήλθε η άμεση ζημία του ζημιωθέντος

..... Κατά τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 ΚΠολΔ στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υπάρχει αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου. Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται ως κανόνας η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών πολιτικών δικαστηρίων και επί ιδιωτικών διαφορών, εφόσον αυτές συνδέονται με την ελληνική πολιτεία με στοιχείο θεμελιωτικό αρμοδιότητας ελληνικού δικαστηρίου κατά τις διατάξεις περί γενικών και ειδικών δωσιδικιών (ΑΠ 803/2000, ΕλλΔνη 41.1599, ΕφΑΘ 6973/2001, ΕλλΔνη 44.209, ΕφΘεσ 351/2009 ΕφΑΔ 2009.970). Επομένως, τα ελληνικά πολιτικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση διαφοράς ιδιωτικού δικαίου, είτε οι διάδικοι είναι ημεδαποί, είτε αλλοδαποί, μόνο αν κατά τις ισχύουσες διατάξεις υφίσταται κατά τόπο αρμοδιότητα ελληνικού δικαστηρίου λόγω γενικής (άρθρο 22 ΚΠολΔ) ή ειδικής δωσιδικίας. Στην περίπτωση αυτή τα ελληνικά δικαστήρια εφαρμόζουν επί του δικονομικού μεν πεδίου αποκλειστικά το ελληνικό δίκαιο, επί δε του πεδίου του ουσιαστικού δικαίου το από τις διατάξεις του ελληνικού ιδιωτικού δικαίου υποδεικνυόμενο ως εφαρμοστέο δίκαιο (ΑΠ 803/2000, ο.π., ΕφΑΘ 717/2009, ΕλλΔνη 2009.559, ΕφΘεσ 351/2009, ο.π.). Ο Κανονισμός (ΕΚ) με αριθμό 44/2001 του Συμβουλίου της 22 Δεκεμβρίου 2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις στο άρθρο 9 ορίζει τα ακόλουθα: «1. Ο ασφαλιστής που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους-μέλους μπορεί να εναχθεί: α) ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους-μέλους όπου έχει την κατοικία του ή β) σε άλλο κράτος-μέλος, εφόσον την αγωγή έχει ασκήσει ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή, ο ασφαλισμένος ή ο δικαιούχος, ενώπιον του Δικαστηρίου του τόπου όπου ο ενάγων έχει την κατοικία ή..., γ)....2...». Εξάλλου, στο άρθρο 11 του Κανονισμού (άρθρο 10 Συμβάσεως Βρυξελλών) με τίτλο «προσεπίκληση και ευθεία αγωγή» ορίζονται τα ακόλουθα: 1) Σε υποθέσεις ασφάλισης αστικής ευθύνης, ο ασφαλιστής μπορεί επίσης να προσεπικληθεί ενώπιον του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλισμένου, αν το δίκαιο του δικαστηρίου το επιτρέπει. 2) Οι διατάξεις των άρθρων 8, 9 και 10 εφαρμόζονται σε περίπτωση ευθείας αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλιστή, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται». Ενόψει της παραπομπής της παρ. 2 του άρθρου 11 του άνω Κανονισμού στο άρθρο 9 του ίδιου Κανονισμού, προέκυψε το ζήτημα κατά πόσο ο ζημιωθείς σε αυτοκινητικό ατύχημα δύναται να χαρακτηριστεί ως δικαιούχος κατά την έννοια της β' περιπτώσεως της παρ. 1 του άρθρου 9 του Κανονισμού. Η ερμηνευτική αυτή εκδοχή είναι πρόδηλο ότι εξυπηρετεί τα συμφέροντα του ζημιωθέντος, αφού για την περίπτωση που αυτός χρειασθεί να ασκήσει αγωγή για τις αξιώσεις του έχει τη δυνατότητα να εγείρει αυτή και ενώπιον του δικαστηρίου της χώρας της κατοικίας του με προφανή τα εντεύθεν γι' αυτόν πλεονεκτήματα. Ενόψει δε της αμφισβητήσεως που δημιουργήθηκε για το ανωτέρω ζήτημα, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) ύστερα από την αποστολή σχετικού ερωτήματος από το γερμανικό Ακυρωτικό, αποφάνθηκε ως ακολούθως: Η παραπομπή του άρθρου 11 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου της 22-12-2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις στο άρθρο 9 παρ. 1 στ. β' του Κανονισμού αυτού, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο ζημιωθείς μπορεί να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου του τόπου της κατοικίας του σε κράτος-μέλος ευθεία αγωγή κατά του ασφαλιστή, εφόσον το οικείο δίκαιο επιτρέπει την άσκηση τέτοιας αγωγής και ο ασφαλιστής έχει την έδρα του στο έδαφος κράτους-μέλους. Ήδη τέτοια ρύθμιση εισάγεται με το άρθρο 5 της πέμπτης Κανονιστικής Οδηγίας της 11-05-2005 η οποία θα έπρεπε να καταστεί εσωτερικό δίκαιο μέχρι 11-06-2007. Με βάση τα όσα προεκτέθηκαν ο αλλοδαπός ασφαλιστής του ζημιωγόνου στην αλλοδαπή οχήματος μπορεί να εναχθεί από τον παθόντα και μόνιμο κάτοικο της Ελλάδας ενώπιον Ελληνικού Δικαστηρίου με αίτημα επιδίκαση αποζημιώσεως για τη ζημία την οποία υπέστη από αυτό (ΑΠ 640/2010, ΑΠ 2163/2009, δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, η διεθνής δικαιοδοσία ενός δικαστηρίου θεμελιώνεται και στη δωσιδικία της δικαιοπραξίας (Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, εκδ. 1998, παρ. 2574). Τέτοια δικαιοπραξία είναι η σύμβαση αναδοχής χρέους μεταξύ μιας αλλοδαπής ασφαλιστικής εταιρείας και ενός ζημιωθέντος, η οποία συνάπτεται με την απόδειξη κατοχής από τον ζημιωθέντα αλλοδαπό οδηγό ασφαλιστηρίου (ΑΠ 1168/2004, ΑΠ 1650/2002, ΕφΑΘ 3354/2008, ΕφΘεσ 1677/2003). Εξάλλου, η απόδειξη κατοχής από τον ζημιώσαντα του ασφαλιστηρίου συνιστά την πρόταση της ασφαλιστικής

εταιρείας για αναδοχή του χρέους του ασφαλισμένου της, η δε αποδοχή αυτής της πρότασης από τον παθόντα γίνεται με την έγερση της αγωγής. Στην περίπτωση αυτή θεμελιώνεται κατά νόμο δικαιοδοσία του δικαστηρίου του τόπου συνάψεως της συμβάσεως αναδοχής χρέους, ως τόπος δε συνάψεως της συμβάσεως νοείται και ο τόπος εγέρσεως της αγωγής του ενάγοντος. Δηλαδή, θεμελιώνεται τοπική αρμοδιότητα του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου ασκείται η αγωγή, ως δικαστηρίου της συνάψεως της δικαιοπραξίας, καθώς ο τόπος συντέλεσης της συμβάσεως είναι εκείνος που εκδηλώθηκε η πράξη αποδοχής, δηλαδή εκείνος που εγέρθηκε η αγωγή (Βαθρακοκοίλης 1994, ερμ. άρθρου 193 ΑΚ και Βαθρακοκοίλης 1996, ερμ. άρθρου 3 ΚΠολΔ, ΑΠ 1650/2002, ΝοΒ 2003.1213, ΕφΑΘ 2283/2012, δημοσίευση ΤΝΠ ΔΣΑ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕφΑΘ 6305/1983, ΕλλΔνη 25.577). Από 11-01-2009 άρχισε να εφαρμόζεται και στην Ελλάδα, όπως και σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλην της Δανίας, ο Κανονισμός 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (γνωστός ως Ρώμη ΙΙ).

Με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Κανονισμού προσδιορίζεται το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του, που οριοθετείται από την ύπαρξη εξωσυμβατικής ενοχής του αστικού ή του εμπορικού δικαίου και από την ύπαρξη του στοιχείου της σύγκρουσης δικαίων. Περαιτέρω, στο άρθρο 4 ορίζεται ότι επί εξωσυμβατικής ενοχής, η οποία απορρέει από αδικοπραξία, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας «στην οποία επέρχεται η ζημία ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιόγνο γεγονός καθώς και της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα». Όπως προκύπτει από τη διάταξη αυτή ο κοινοτικός νομοθέτης θεσπίζει ως πρωταρχικό συνδεδετικό στοιχείο του εφαρμοστέου δικαίου την «άμεση ζημία» εγκαταλείποντας την αρχή του άρθρου 26 ΑΚ, με την οποία αναγορευόταν ως συνδεδετικό στοιχείο επί αδικοπραξιών το δίκαιο του τόπου όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού εισάγεται παρέκκλιση από την παραπάνω γενική αρχή, που καθιερώνεται με τη διάταξη της παρ. 1 αυτού του άρθρου. Η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι, αν ο φερόμενος ως υπαίτιος και ο ζημιωθείς έχουν κατά το χρόνο επέλευσης της ζημίας τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας αυτής. Εφόσον δηλαδή συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζει αυτή η διάταξη (κοινή συνήθης διαμονή), αυτή αποτελεί στην εν λόγω περίπτωση το συνδεδετικό στοιχείο, το οποίο και αποκλείει την «άμεση ζημία» ως συνδεδετικό στοιχείο της υπόθεσης. Από την ίδια τη διατύπωση αυτής της διάταξης απορρέει και η υποχρεωτική εφαρμογή της από το δικαστή, εφόσον, συντρέχουν οι προϋποθέσεις της, χωρίς να επαφίεται σε αυτόν η διακριτική ευχέρεια της εφαρμογής της ή όχι. Με την παρ. 3 του άρθρου 4 του Κανονισμού εισάγεται η αποκαλούμενη ρήτρα διαφυγής από τις διατάξεις των παρ. 2 και 1 του ίδιου άρθρου. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, ο δικαστής έχει την ευχέρεια να μην εφαρμόσει τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, αλλά να οδηγηθεί στην εφαρμογή του δικαίου που ορίζεται από αυτή τη διάταξη, χρησιμοποιώντας ως συνδεδετικό στοιχείο τον προδήλως στενότερο δεσμό που εμφανίζει η αδικοπραξία με χώρα άλλη από εκείνη που ορίζεται στις παρ. 1 και 2. Σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση αυτής της διάταξης, η έρευνα της ύπαρξης του παραπάνω συνδεδετικού στοιχείου προηγείται της έρευνας του συνδεδετικού στοιχείου που καθορίζεται με τις παρ. 2 (κοινή συνήθης διαμονή) και 1 (άμεση ζημία). Με τον τελευταίο αυτό Κανονισμό (864/2007) εισάγονται ουσιαστικού και μόνο χαρακτήρα διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, που αντικαθιστούν πλήρως το άρθρο 26 ΑΚ και δεν επηρεάζουν καθόλου τις δικονομικές διατάξεις του Κανονισμού 44/2001 (βλ. και μελέτη Γεωργίου Αμπατζή, Ζητήματα επί τροχαίων ατυχημάτων με στοιχεία αλλοδαπότητας, Επιθ. Συγκ. Δικ. 2015, σελ. 354).

Ειδικότερα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού 864/2007 ορίζεται ότι επί εξωσυμβατικής ενοχής, η οποία απορρέει από αδικοπραξία, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας «στην οποία επέρχεται η ζημία, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιόγνο γεγονός καθώς και της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα». Με την εν λόγω διάταξη θεσπίζεται ως πρωταρχικό συνδεδετικό στοιχείο του εφαρμοστέου δικαίου η «άμεση ζημία», ως τέτοια δε νοείται η πρώτη υλική εκδήλωση της ζημίας, με αποτέλεσμα να αποκλείεται η εφαρμογή του δικαίου της χώρας ή των χωρών όπου επήλθε η περαιτέρω ζημία, που αποτελεί συνέπεια της αρχικώς επελθούσας

ζημίας, όπως επίσης αποκλείεται η εφαρμογή του δικαίου της χώρας στην οποία συνέβη το ζημιολόγο γεγονός (βλ. μελέτη Γεωργίου Αμπατζή, το εφαρμοστέο δίκαιο επί τροχαίων ατυχημάτων με στοιχεία αλλοδαπότητας -οι νέες ρυθμίσεις του Κανονισμού 864/2007 (Ρώμη II), Επιθ. Συγκ. Δικ. 2008, 354).

Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ορθώς έκρινε ότι η υπό κρίση αγωγή αρμοδίως καθ' ύλη και κατά τόπο εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του, προκειμένου να συζητηθεί κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666, 667, 670 έως 676 ΚΠολΔ (άρθρο 681Α ΚΠολΔ), το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία καθώς ενάγεται ασφαλιστής με έδρα σε κράτος-μέλος από τον φερόμενο ως δικαιούχο της αποζημίωσης, με κατοικία κράτος-μέλος (Ελλάδα), κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην αμέσως προηγούμενη μείζονα σκέψη της παρούσας (άρθρα 1 στ. α, 3 παρ. 1 ΚΠολΔ, 11 παρ. 1 (πρώην άρθρο 9) και 13 παρ. 2 (πρώην άρθρο 11) του Κανονισμού ΕΕ 44/2001, όπως ισχύει κατόπιν τροποποίησης του με τον Κανονισμό ΕΕ 1215/2012). Περαιτέρω, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, ορθώς εφάρμοσε το γερμανικό δίκαιο με βάση το άρθρο 4 παρ. 1 του Κανονισμού 864/2007, αφού η Γερμανία είναι η χώρα στην οποία επήλθε η άμεση ζημία, ήτοι οι ζημίες που φέρονται ότι προκλήθηκαν στα οχήματα του ενάγοντος συνεπεία της σύγκρουσης (για το ότι η εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού δεν περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες η ευθύνη είναι αντικειμενική, όπως στις περιπτώσεις της ευθύνης από διακινδύνευση, βλ. μελέτη Γεωργίου Αμπατζή. Το εφαρμοστέο δίκαιο επί τροχαίων ατυχημάτων με στοιχεία αλλοδαπότητας-Οι νέες ρυθμίσεις του Κανονισμού 864/2007 (Ρώμη II), ΕπιθΣυγκΔικ, 2008, 356). Επιπλέον εφαρμοστέο τυγχάνει το γερμανικό δίκαιο και με βάση το άρθρο 25 ΑΚ, ως το δίκαιο που διέπει την προκειμένη ασφάλιση του ζημιολόγου οχήματος, εφόσον η εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία έχει την έδρα της στη Γερμανία, όπου και καταρτίστηκε η ασφαλιστική σύμβαση (η δε ευθύνη του αλλοδαπού ασφαλιστή δεν θα κριθεί από το οριζόμενο στο άρθρο 26 ΑΚ δίκαιο, διότι δεν έχει γενεσιουργό λόγο την αδικοπραξία αλλά τη συμβατική σχέση και συνεπώς δεν είναι αδικοπρακτικού χαρακτήρα). Επομένως, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο θα κριθεί το ζήτημα της υπαιτιότητας των εμπλακέντων οδηγών στην πρόκληση του ατυχήματος, ο προσδιορισμός του κύκλου των προσώπων τα οποία υποχρεούνται και εκείνων που δικαιούνται να ζητήσουν αποζημίωση, το είδος και η έκταση της οφειλόμενης και επιδικαστέας αποζημίωσης και συνεπώς η αγωγή είναι νόμιμη στηριζόμενη ως προς τα ανωτέρω ζητήματα στις διατάξεις των άρθρων 249, 252, 253, 286, 823, 842 γερμ. ΑΚ (BG), παρ. 115 του γερμανικού νόμου για την ασφαλιστική σύμβαση (VVG), παρ. 1 του γερμανικού νόμου για την υποχρεωτική ασφάλιση της αστικής ευθύνης (Pfl-VG), παρ. 1 και 2 του γερμανικού διατάγματος για την ασφαλιστική προστασία στην υποχρεωτική κάλυψη αστικής ευθύνης από αυτοκίνητα (KfzPflVV), παρ. 7 και 11 του γερμανικού Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (STVG), άρθρα 176, 191 παρ. 1, 907, 908 παρ. 1 περ. δ' ΚΠολΔ), ως ορθώς έκρινε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο.

Γνωμοδότηση Νομομαθούς αντί Νομικής Πληροφορίας Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου

Με την υπ. αριθ. 347/2019 μη οριστική απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, διατάχθηκε η επανάληψη της συζήτησης της υπόθεσης στο ακροατήριο προκειμένου να προσκομιστεί επιμέλεια του ενάγοντος νομική πληροφορία του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου με το κείμενο των διατάξεων του γερμανικού δικαίου και εφόσον υπάρχει, θεωρητική και νομολογιακή ερμηνεία αυτών, ή γνωμοδότηση νομομαθούς αναφορικά με: 1) το εάν ο κάτοχος ενός αυτοκινήτου με χρηματοδοτική μίσθωση δικαιούται αποζημίωσης και ποια είναι η έκταση της από το αυτοκινητικό ατύχημα που του συνέβη, 2) το αν ο ζημιωθείς από το αυτοκινητικό ατύχημα που υπέστη μόνο υλικές ζημίες δικαιούται χρηματικής ικανοποίησης και 3) το πότε εκκινεί ο τόκος υπερημερίας όταν υφίσταται απαίτηση για θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος από την εκμετάλλευση του κατεστραμμένου πράγματος για το ίδιο αιτούμενο χρονικό διάστημα. Ήδη ο ενάγων (εκκαλών) προσκομίζει γνωμοδότηση νομομαθούς, καθώς και το κείμενο διατάξεων του γερμανικού δικαίου με νόμιμη μετάφραση του κειμένου τους στην ελληνική γλώσσα και δη: Α) του άρθρου 253 ΑΚ (BG), που αφορά στη μη περιουσιακή ζημία, στο οποίο ορίζεται ότι: «1. Για μη περιουσιακή ζημία μπορεί να απαιτηθεί αποζημίωση σε χρήμα μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος. 2. Σε περίπτωση κατά την οποία οφείλεται αποζημίωση ένεκα

προσβολής του σώματος, της υγείας, της ελευθερίας ή της σεξουαλικού αυτοπροσδιορισμού, μπορεί να ζητηθεί εύλογη αποζημίωση σε χρήμα ένεκα αυτής της ζημίας, η οποία δεν είναι περιουσιακή». Κατά τη διάταξη αυτή του γερμανικού δικαίου δεν θεμελιώνεται στο νόμο αξίωση του κατόχου του καταστραφέντος οχήματος για χρηματική ικανοποίηση. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού 864/2007 (Ρώμη II), αν ο δικαστής του forum διαπιστώσει ότι η αντίστοιχη διάταξη του εθνικού του δικαίου έχει τον χαρακτήρα διάταξης άμεσου εφαρμογής τότε εφαρμόζει άμεσα τη διάταξη αυτή του δικαίου της χώρας του χωρίς να ανατρέξει στον εγχώριο κανόνα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του για να του υποδείξει το εφαρμοστέο δίκαιο (βλ. και μελέτη Γεωργίου Αμπατζή «Οι διατάξεις Άμεσου Εφαρμογής του Κανονισμού 864/2007 (Ρώμη II) και η επίδραση τους στην Χρηματική Ικανοποίηση Λόγω Ψυχικής Οδύνης επί Τροχαίων Ατυχημάτων με Στοιχεία Αλλοδαπότητας», ΕπιθΣυγκΔικ, 2011, σελ. 4 επ.).

Ως κανόνες άμεσου εφαρμογής ορίζονται εκείνοι οι κανόνες που υπαγορεύονται από επιταγές τέτοιας φύσης που το δίκαιο του forum είναι αδύνατο να μην εφαρμόσει, καθόσον αυτοί αποτελούν κανόνες μεγάλης σημασίας για την προστασία των συμφερόντων της κρατικής οργάνωσης και σπουδαίου οικονομικού ενδιαφέροντος για τη χώρα που τους έχει θεσπίσει (forum), γι' αυτό και το πεδίο εφαρμογής τους καθορίζεται αφού ληφθεί υπόψη ο σκοπός που εξυπηρετούν. Ως τέτοια διάταξη άμεσης εφαρμογής αποτελεί και η διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ, που αφορά στην επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, την οποία εφαρμόζει το παρόν Δικαστήριο για τη θεμελίωση της νομικής βασιμότητας του αιτήματος για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης δεδομένου ότι κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή πρόκειται για την ολική καταστροφή του οχήματος του ενάγοντος (ρυμουκλό μετά ρυμουκλούμενου), το οποίο είχε σημαντική οικονομική αξία και ο ενάγων ασκούσε δι' αυτού το επάγγελμα του και βιοποριζόταν. Β) των άρθρων 288 και 291 γερμανικού ΑΚ (BG), περί τόκων υπερημερίας και τόκων επιδικίας, αντίστοιχα. Στην πρώτη διάταξη ορίζεται: «Αν η οφειλή είναι χρηματική οφείλονται τόκοι υπερημερίας από την περιέλευση του οφειλέτη σε υπερημερία και όσο αυτή διαρκεί...» και στη δεύτερη διάταξη ορίζεται: «επί χρηματικής οφειλής ακόμη και αν ο οφειλέτης δεν έχει περιέλθει σε υπερημερία αυτός οφείλει τόκους υπερημερίας από την περιέλευση της εκκρεμοδικίας. Εάν η οφειλή καθίσταται ληξιπρόθεσμη μεταγενέστερα τότε οφείλονται τόκοι από το χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτή πρέπει να εκπληρωθεί». Εξάλλου, προσκομίζεται και το κείμενο της διάταξης του άρθρου 254 του γερμανικού ΑΚ (BG) με νόμιμη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, στο οποίο ορίζεται: «1. Αν κατά την γένεση της ζημίας συνετέλεσε πταίσμα του ζημιωθέντος τότε η υποχρέωση προς αποζημίωση όπως επίσης και η έκταση της αποκαταστατέας ζημίας εξαρτάται από τις περιστάσεις και ιδιαίτερα από το κατά πόσον η ζημία προκλήθηκε κυρίως από το ένα ή το άλλο μέρος. 2. Το ίδιο ισχύει και όταν το πταίσμα του ζημιωθέντος συνίσταται στο ότι αυτός παρέλειψε να επιστήσει την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, την οποία ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει ή αυτός παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία...». Επομένως, η υπό κρίση αγωγή είναι νομικά βάσιμη στηριζόμενη και στις ως άνω διατάξεις. Σχετικά με το ζήτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης (βλ. σελ. 2 επ. της προσκομιζόμενης μετ' επικλήσεως με αριθ. σχετ. 10 από τον ενάγοντα-εκκαλούντα Γνωμοδότησης του Γεωργίου Αμπατζή) είναι προϊόν συναλλακτικής πρακτικής και οι όροι της διαμορφώνονται ελεύθερα από τους συμβαλλόμενους. Ειδικότερα, αν υπάρχουν κενά καλύπτονται με ανάλογη εφαρμογή των βασικών διατάξεων που προβλέπονται από τον γερμανικό Αστικό Κώδικα (BGB) για την μίσθωση πράγματος (παράγραφοι 536 επ. BGB), όπως δέχεται το Γερμανικό Ακυρωτικό Δικαστήριο (BGH), σχετικές οι αποφάσεις του 107/1996 και 137/1997. Τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπως αυτά έχουν παγιωθεί από την νομολογία, την θεωρία και τις σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου είναι τα ακόλουθα:

Ο χρηματοδότης (εκμισθωτής) είναι κατά κανόνα ο κύριος του ακινήτου από νομική άποψη. Ο χρηματοδοτούμενος (μισθωτής) είναι κατά κανόνα ο μοναδικός κάτοχος του αντικειμένου της μίσθωσης και καταχωρείται με αυτή του την ιδιότητα στον τίτλο κυριότητας του οχήματος (βλ. απόφαση του δικαστηρίου BGH της 10-07-2007 με στοιχεία VI ZR 199/06, δημοσιευμένη στο νομικό περιοδικό Neue Juristische Wochenschrift (NJW), 2007, σελ. 3120). Ο εκμισθωτής δεν είναι κατά κανόνα συγκάτοχος. Ο μισθωτής και κάτοχος χρησιμοποιεί συνήθως το όχημα για δικό του λογαριασμό, έχει την πλήρη ευθύνη

για την λειτουργία του, φέρει τις δαπάνες λειτουργίας του και σε αυτόν ανήκει η αποκλειστική εξουσία διαχείρισής του. Ο τίτλος κυριότητας παραμένει στην κατοχή του εκμισθωτή. Ο τελευταίος όμως δεν έχει κανένα δικαίωμα να παρεμβαίνει στην εν γένει διαχείριση του οχήματος κατά τη διάρκεια της συμβάσεως μισθώσεως. Από αυτόν τον διαχωρισμό μεταξύ των δικαιωμάτων της κυριότητας και της κατοχής απορρέουν και οι αξιώσεις κάθε μέρους, δηλαδή του εκμισθωτή και του μισθωτή, αντίστοιχα, εναντίον του τρίτου ζημιώσαντος στην περίπτωση κατά την οποία το όχημα εμπλέκεται σε τροχαίο ατύχημα. Έτσι, ο εκμισθωτής και κύριος έχει εκείνες τις αξιώσεις οι οποίες απορρέουν από την προσβολή της κυριότητάς του, ενώ στον μισθωτή και κάτοχο ανήκουν οι αξιώσεις αποζημίωσης που απορρέουν από την προσβολή των δικαιωμάτων κατοχής (Teichmann σε Iauerhg-BGB Kommentar 12η έκδοση vor par. 535 αριθ. 6 κ.επ., μελέτη Oskar Riedmeyer «Ζητήματα Αποζημίωσης σε Ατυχήματα με Εμπλοκή Οχημάτων Leasing») σε Νομικό Περιοδικό Deutsches Autorecht, (DAR-Extra 2012, σελ. 724 κ.επ.).

Ειδικότερα, στις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης περιέχεται ο όρος ότι ο μισθωτής και κάτοχος του ζημιωθέντος οχήματος εξουσιοδοτείται και υποχρεούται να το μεταφέρει σε συνεργείο επισκευής, να μεριμνήσει για την αποκατάσταση των ζημιών του και να καταβάλει τη σχετική δαπάνη. Σε περίπτωση δε ολικής καταστροφής του οχήματος υποχρεούται να φροντίσει για την αντικατάσταση του καταστραφέντος οχήματος με άλλο ίσης αξίας και αυτός (μισθωτής-κάτοχος), να καταβάλει τη δαπάνη αγοράς του. Σύμφωνα με την πάγια θέση τόσο της νομολογίας όσο και της νομικής βιβλιογραφίας, η συμβατική αυτή ρύθμιση των υποχρεώσεων του μισθωτή έναντι του εκμισθωτή αποτελεί και τη νομική βάση επί της οποίας στηρίζονται οι αντίστοιχες αξιώσεις του πρώτου έναντι του ζημιώσαντος και της ασφαλιστικής του εταιρείας. Τις αξιώσεις αυτές ο μισθωτής και κάτοχος τις ασκεί στο όνομα του και για δικό του λογαριασμό και όχι ως εκδοχέας εκ μέρους του εκμισθωτή και κυρίου του οχήματος. Απόρροια του δικαιώματος αυτού του ουσιαστικού δικαίου που αντλεί ο μισθωτής από τους όρους της σύμβασης είναι ότι και από δικονομική άποψη αυτός νομιμοποιείται ενεργητικά να εγείρει τις σχετικές αξιώσεις ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων. Η νομική θεμελίωση των αξιώσεων αυτών του μισθωτή-κατόχου βρίσκεται, κατά τη νομολογία των γερμανικών δικαστηρίων και τη θεωρία της διατάξεις των παραγράφων 823 εδ. πρώτο και 249 του γερμανικού ΑΚ (BGB), (βλ. και Oskar Riedmeyer, ο.π.).

Με την πρόκληση του τροχαίου ατυχήματος εκ μέρους του υπαιτίου αναδύεται και η αξίωση του κατόχου προς αποζημίωση, αφού μεταξύ των προστατευόμενων από τη διάταξη αυτή δικαιωμάτων περιλαμβάνεται και η κατοχή, η οποία αποτελεί σαφώς περιουσιακό δικαίωμα. Φορέας αυτού του δικαιώματος στην χρηματοδοτική μίσθωση οχήματος είναι ο μισθωτής και κάτοχος του, ο οποίος στη γερμανική νομική επιστήμη χαρακτηρίζεται ως «ο οικονομικός ιδιοκτήτης» του οχήματος, όχι με τη στενή νομική έννοια του όρου, αλλά με την ευρεία και ουσιαστική έννοια αυτού (βλ. και K. Schneider σε Berz/Burmann "Handbuch des Strassenverkehrsrechts", έκδοση 2020 (42η) αριθ. περιθωρίου 158). Περαιτέρω, ο ενάγων (εκκαλών) προσκομίζει σχετικές διατάξεις του γερμανικού κώδικα οδικής κυκλοφορίας με νόμιμη μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα. Ειδικότερα, στην παρ. 3 εδ. 1 ορίζεται: «1. Όποιος οδηγεί όχημα επιτρέπεται να κινείται με τέτοια ταχύτητα ώστε να έχει διαρκώς τον πλήρη έλεγχο του οχήματος. Η ταχύτητα αυτή πρέπει να προσαρμόζεται στις οδικές-κυκλοφοριακές-καιρικές συνθήκες και τις συνθήκες ορατότητας, όπως επίσης και στις προσωπικές ικανότητες και τις ιδιότητες του οχήματος και του φορτίου. Αν η ορατότητα περιορίζεται λόγω ομίχλης, χιονόπτωσης ή βροχής σε πεδίο μικρότερο των 50 μέτρων, δεν επιτρέπεται να κινείται το όχημα με ταχύτητα μεγαλύτερα των 50 χλμ/ώρα εφόσον δεν επιβάλλεται μικρότερη ταχύτητα. Ο οδηγός οφείλει να οδηγεί με τέτοια ταχύτητα ώστε να μπορεί να διακόψει την πορεία του εντός του ορατού από αυτόν προστινόν τμήμα της οδού. Επί οδοστρωμάτων όμως, τα οποία είναι τόσο στενά ώστε να διακινδυνεύει η διέλευση των αντιθέτως κινουμένων οχημάτων οφείλει ο οδηγός να κινείται με τέτοια ταχύτητα ώστε να μπορεί να διακόψει την πορεία του τουλάχιστον στο ήμισυ του ορατού από αυτόν προστινόν τμήματος της οδού». Στην δε παρ. 1 εδ. 2 του ίδιου ως άνω κώδικα ορίζεται: «2. Αυτοί που χρησιμοποιούν τις οδούς πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει ζημία ή να θέσει σε κίνδυνο ή να παρεμβάλει εμπόδια ή να επιβαρύνει τους τρίτους, σε βαθμό μεγαλύτερο από αυτόν που θα επέβαλαν οι περιστάσεις».

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 337 ΚΠολΔ: «Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως και χωρίς απόδειξη το δίκαιο που ισχύει σε αλλοδαπή πολιτεία, τα έθιμα και τα συναλλακτικά ήθη και, αν δεν τα γνωρίζει, μπορεί να διατάξει απόδειξη ή να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο κρίνει κατάλληλο χωρίς να περιορίζεται στις αποδείξεις που προσάγουν οι διάδικοι». Ο δικαστής, αν δεν γνωρίζει το αλλοδαπό δίκαιο, μπορεί και πρέπει να το πληροφορηθεί, προσφεύγοντας σε κάθε πηγή γνώσεως, όπως ξένα νομοθετικά κείμενα, αποφάσεις ξένων δικαστηρίων, προηγούμενες αποφάσεις σε παρόμοιες υποθέσεις, βεβαίωση αλλοδαπού δικαστικού λειτουργού, ξένη βιβλιογραφία, γνωμοδοτήσεις ειδικών νομομαθών, ιδίως γνωμοδοτήσεις του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου, ενώ μπορεί να διατάξει και αποδείξεις με κάθε πρόσφορο μέτρο, περιλαμβανομένων και των συνήθων αποδεικτικών μέσων (βλ. και Κεραμείς/ Κονδύλης/Νίκας (-Τέντες), Ερμ ΚΠολΔ, άρθρο 337, παρ. 2, σελ. 681). Ενόψει, όσων προεκτέθηκαν, προκύπτει ότι προσκομίστηκαν τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν στις εφαρμοστέες διατάξεις του γερμανικού δικαίου, που εφαρμόζεται στην ένδικη υπόθεση, καθώς και σχετική νομολογία και θεωρία του γερμανικού δικαίου για επιμέρους ζητήματα και συνεπώς το ότι δεν προσκομίστηκε για τα ανωτέρω και η νομική πληροφορία του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου σύμφωνα με το διατακτικό της υπ' αριθ. 347/2019 μη οριστικής απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου δεν επιδρά καθ' οιονδήποτε τρόπο στην εφαρμογή του γερμανικού δικαίου για την περαιτέρω έρευνα της υπόθεσης, εφόσον ο δικαστής μπορεί να πληροφορηθεί το αλλοδαπό δίκαιο, προσφεύγοντας σε κάθε πηγή γνώσεως. Επισημαίνεται δε, ότι η αντίδικος του ενάγοντος δεν αμφισβητεί με τους ισχυρισμούς της την εφαρμογή του γερμανικού δικαίου στην ένδικη υπόθεση, ούτε επικαλείται ότι δεν εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες διατάξεις ούτε επικαλείται την εφαρμογή διάφορων διατάξεων του γερμανικού δικαίου.....

Συνθήκες Ατυχήματος - Υπαιτιότητα

...Από την επανεκτίμηση των προσκομιζόμενων μετ' επικλήσεως αποδεικτικών μέσων, την απόφαση του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και τα ταυτάριθμα πρακτικά και τις περιεχόμενες σ' αυτά ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων απόδειξης και ανταπόδειξης, Π.Γ. του Γ. και Σ.Β. του Η., αντίστοιχα, που εξετάστηκαν με επιμέλεια των διαδίκων, από όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται, καθώς και τα έγγραφα που έχουν συνταχθεί σε αλλοδαπή γλώσσα και προσκομίζονται μετ' επικλήσεως με νόμιμη μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα και τις προσκομιζόμενες μετ' επικλήσεως φωτογραφίες των οποίων η γνησιότητα δεν αμφισβητήθηκε (άρθρα 444 παρ. 1 εδ. γ', 448 παρ. 2, 457 παρ. 4 ΚΠολΔ), η δε τυχόν αναφορά συγκεκριμένου αποδεικτικού μέσου είναι ενδεικτική και κανενός η συνεκτίμηση δεν παραλείφθηκε (βλ. και ΟΛΑΠ 42/2002, ΑΠ 257/2016, ΑΠ 1595/2007, δημοσίευση ΝΟΜΟΣ), καθώς και από τα διδάγματα της κοινής πείρας που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο και χωρίς απόδειξη (άρθρο 336 παρ. 4 ΚΠολΔ), αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τ* ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Στις 11-12-2012 και περί ώρα 13.25, ο Κ.Α., προστηθείς στην οδήγηση από τον ενάγοντα, οδηγούσε το με αριθμό κυκλοφορίας ΙΑΕ -___ δημοσίας χρήσεως φορτηγό (τράκτορα-ελκυστήρα) μετά του με αριθμό κυκλοφορίας Ρ-___ δημοσίας χρήσεως επικαθήμενου, που έφερε άρρηκτα συνδεδεμένο επί αυτού μηχανήμα ψυκτικό και κινείτο στην αριστερή λωρίδα κυκλοφορίας του αυτοκινητόδρομου Α8 Μονάχου - Σάλτσμπουργκ στη Γερμανία, στο ρεύμα πορείας με κατεύθυνση προς Σάλτσμπουργκ, έχοντας αναπτύξει ταχύτητα περί τα 85 χιλιόμετρα ανά ώρα. Ο αυτοκινητόδρομος Α8 στο σημείο όπου προκλήθηκε το ένδικο τροχαίο ατύχημα έχει τρεις λωρίδες κυκλοφορίας, ενώ δεξιά και αριστερά αυτού υπάρχουν προστατευτικά κιγκλιδώματα. Λόγω μεγάλης χιονόπτωσης το οδόστρωμα ήταν ολισθηρό και η ορατότητα ιδιαίτερος περιορισμένη. Κατά τον χρόνο εκείνο, ο D.D., υπήκοος Αλβανίας, οδηγούσε τον με αριθμό κυκλοφορίας τράκτορα (ελκυστήρα) HD-___ μετά του με αριθμό κυκλοφορίας LU-1___ (18-01-2013) επικαθήμενου, τα οποία ήταν ασφαλισμένα κατά το χρόνο του ατυχήματος για την έναντι τρίτων αστική τους ευθύνη στην εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία που εδρεύει στη Γερμανία και κινείτο έμπροσθεν του τράκτορα με το επικαθήμενο που οδηγούσε ο Κ.Α., στην δεξιά λωρίδα κυκλοφορίας του ίδιου ρεύματος πορείας του ως άνω αυτοκινητόδρομου με κατεύθυνση προς Σάλτσμπουργκ και σε απόσταση περί τα 40 μέτρα, έχοντας αναπτύξει ταχύτητα περί τα 55 χιλιόμετρα ανά ώρα. Στο ύψος της

κοιλιάδας του Irschenberg, όπου ο αυτοκινητόδρομος είναι σε ευθεία, ο ανωτέρω οδηγός, λόγω της ταχύτητας των 55 χιλιομέτρων ανά ώρα, την οποία δεν μείωσε ως όφειλε και μπορούσε να πράξει ως μέσος συνετός οδηγός, ενόψει των συνθηκών που επικρατούσαν, ήτοι πυκνή χιονόπτωση, υγρό και ολισθηρό οδόστρωμα, απώλεσε τον έλεγχο του οχήματος του, το οποίο ολισθαίνοντας πλαγίως προς τα αριστερά επέπεσε στη μεσαία μπάρα του αυτοκινητόδρομου και εν συνεχεία ανατράπηκε επί του οδοστρώματος του ρεύματος πορείας του καταλαμβάνοντας κάθετα και τις τρεις λωρίδες κυκλοφορίας αυτού. Ο οδηγός του υπ' αριθ. κυκλοφορίας ΙΑΕ ___ ΔΧΦ μετά του ρυμουλκούμενου, Κ.Α., βλέποντας το ανωτέρω φορτηγό όχημα να έχει ανατραπεί επί του οδοστρώματος τροχοπέδησε και παράλληλα ενήργησε ελιγμό προς τα δεξιά της πορείας του, λόγω όμως της απότομης μείωσης ταχύτητας σε συνδυασμό με την ολισθηρότητα του οδοστρώματος συνεπεία της χιονόπτωσης, της ταχύτητας με την οποία εκινείτο αλλά και με το βάρος που έφερε το όχημα του, καθώς μετέφερε (25) τόνους κρέατος, ο ελκυστήρας με το επικαθήμενο που οδηγούσε «δίπλωσε» και αφού επέπεσε με την αριστερή του πλευρά στο άνω φορτηγό, που είχε ανατραπεί επί του οδοστρώματος, εν συνεχεία ολισθαίνοντας προσέκρουσε σε 35 προστατευτικά κιγκλιδώματα, που ευρίσκοντο στο άκρο δεξιό του οδοστρώματος, με αποτέλεσμα να αποκοπούν οι δύο άξονες του επικαθήμενου και το ψυγείο που αυτό έφερε και ο τράκτορας να συρθεί περί τα 200 μέτρα έως την λωρίδα έκτακτης ανάγκης, όπου ακινητοποιήθηκε. Ενόψει των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών, που αποδείχθηκαν, αποδείχθηκε ότι το επίδικο τροχαίο ατύχημα οφείλεται σε συγκλίνουσα υπαιτιότητα (αμέλεια) του D.D., οδηγού του με αριθμό κυκλοφορίας HD___ τράκτορα μετά του επικαθήμενου, και του προστηθέντος στην οδήγηση από τον ενάγοντα, Κ.Α., οδηγού του με αριθμό κυκλοφορίας ΙΑΕ___ τράκτορα μετά του επικαθήμενου, κατά ποσοστό 70% και 30%, αντίστοιχα. Ειδικότερα, ο D.D. οδηγούσε χωρίς σύνεση και προσοχή έχοντας αναπτύξει μεγάλη ταχύτητα ενόψει της ολισθηρότητας του δρόμου συνεπεία της πυκνής χιονόπτωσης, με αποτέλεσμα να απωλέσει τον έλεγχο του οχήματος του, το οποίο ανατράπηκε κάθετα στο οδόστρωμα (παρ. 3 εδ. 1 και παρ. 1 εδ. 2 του γερμανικού κώδικα οδικής κυκλοφορίας). Εξάλλου, ο Κ.Α. οδηγούσε χωρίς σύνεση και προσοχή έχοντας αναπτύξει ιδιαιτέρως μεγάλη ταχύτητα ενόψει της ολισθηρότητας του δρόμου συνεπεία της πυκνής χιονόπτωσης, με αποτέλεσμα όταν τροχοπέδησε προκειμένου να αποφύγει να επιπέσει στο έμπροσθεν της πορείας του εμπόδιο, να απωλέσει, λόγω της ολισθηρότητας του οδοστρώματος σε συνδυασμό και με το βάρος που έφερε το όχημα του, καθώς μετέφερε (25) τόνους κρέατος, τον έλεγχο του οχήματος του, το οποίο «δίπλωσε» και εν συνεχεία προσέκρουσε στο αναποδογυρισμένο φορτηγό και μετά στις προστατευτικές μπάρες στο άκρο δεξιό του οδοστρώματος (παρ. 3 εδ. 1 και παρ. 1 εδ. 2 του γερμανικού κώδικα οδικής κυκλοφορίας). Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε ομοίως, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις που τέθηκαν υπόψη του και ο τα αντίθετα υποστηρίζων πρώτος λόγος της υπό στ. (Α) έφεσης σχετικά με την αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του με αριθμό κυκλοφορίας HD___ οχήματος, ακόμη και εφόσον η αριστερή λωρίδα, στην οποία οδηγούσε το όχημα ο προστηθείς του ενάγοντος, είχε καθαριστεί από εκχιονιστικό μηχάνημα, δεν αναιρούνται όσα προεκτέθηκαν σχετικά με την αμελή-μη συνεπή οδήγηση του Κ.Α., λαμβάνοντας υπόψη την ταχύτητα με την οποία ο τελευταίος εκινείτο, την ολισθηρότητα του οδοστρώματος εφόσον η χιονόπτωση συνεχιζόταν, τις καιρικές συνθήκες κατά τη στιγμή του ατυχήματος, την απότομη μείωση της ταχύτητας όταν τροχοπέδησε και το βάρος του οχήματος μετά του φορτίου του. Ομοίως, δε ως αβάσιμος πρέπει ν' απορριφθεί και ο πρώτος λόγος της υπό στ. (Β) έφεσης περί αποκλειστικής υπαιτιότητας, άλλως περί συνυπαιτιότητας 90% του οδηγού Κ.Α..

Υλικές Ζημίες - Ολική Καταστροφή Οχήματος

Εξαιτίας του ένδικου τροχαίου ατυχήματος υπέστησαν εκτεταμένες υλικές ζημίες ο ελκυστήρας και το επικαθήμενο, που οδηγούσε ο Κ.Α., καθώς και το ψυκτικό μηχάνημα, τα οποία ο ενάγων είχε αποκτήσει μεταχειρισμένα το έτος 2008 με σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Α.Α.», (βλ. ___/2008 δελτίο αποστολής-τιμολόγιο της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Κ.Σ. Α.Ε.». Ειδικότερα, ο ελκυστήρας (ρυμουλκό), εργοστασίου κατασκευής ___, εμπορικής ονομασίας (μοντέλο) 580, με έτος πρώτης κυκλοφορίας 29-11-2001, αποκτήθηκε από τον ενάγοντα μεταχειρισμένο

με σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης στις 10-07-2008, αντί τιμήματος συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (73.780) ευρώ, ήτοι (62.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ 19%, βλ. υπ. αριθ. 1275/2008 δελτίο αποστολής-τιμολόγιο της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Κ.Σ. Α.Ε., με έδρα στις Αφίδνες Αττικής»). Η εμπορική αξία του ελκυστήρα κατά τον χρόνο του ατυχήματος ανερχόταν στο ποσό των (35.000) ευρώ, λαμβανομένου υπόψη της παλαιότητας του και ότι επρόκειτο για επαγγελματικό όχημα που διένυε μεγάλες αποστάσεις και αντίστοιχα πολλά χιλιόμετρα που συνεπάγονται φθορά για το όχημα. Από τις συνθήκες της σύγκρουσης το όχημα αυτό υπέστη εκτεταμένες ζημιές, η έκταση των οποίων είναι τέτοιας φύσης ώστε να θεωρείται ολική η καταστροφή του τόσο με την οικονομική έννοια, σύμφωνα με την οποία είναι μεν τεχνικά δυνατή η αποκατάσταση των ζημιών, πλην όμως είναι ασύμφορη, καθώς το ύψος της δαπάνης επισκευής, με συνυπολογισμό και της μείωσης της εμπορικής αξίας του οχήματος, υπερβαίνει σημαντικά το κόστος για την απόκτηση ενός άλλου ισάξιο με το ζημιωμένο όχημα, όσο και με την τεχνική έννοια, καθώς τυχόν επισκευή του οχήματος είναι αμφίβολο εάν θα εξασφάλιζε σωστή οδηγική συμπεριφορά. Ειδικότερα, όπως αποδείχθηκε και από τα εκτιθέμενα ανωτέρω σχετικά με τις συνθήκες της ένδικης σύγκρουσης, το ρυμουλκό μετά του ρυμουλκούμενου προσέκρουσαν με την αριστερή πλευρά στο έτερο όχημα που είχε ανατραπεί κάθετα το οδόστρωμα, εν συνεχεία ολισθαίνοντας προσέκρουσε σε (35) προστατευτικά κιγκλιδώματα, που ευρίσκοντο στο άκρο δεξιό του οδοστρώματος με αποτέλεσμα να αποκοπούν οι δύο άξονες του επικαθήμενου και το ψυγείο που έφερε και ο τράκτορας να συρθεί περί τα (200) μέτρα έως τη λωρίδα έκτακτης ανάγκης, όπου ακινητοποιήθηκε. Οι συνθήκες πρόσκρουσης του οχήματος (συρμού) του ενάγοντος περιγράφονται επαρκώς στην αγωγή (βλ. σελ. 2), όπου μεταξύ άλλων, εκτίθενται: «...Με τον τρόπο αυτό απέφυγε την μετωπική σύγκρουση, πλην όμως εξαιτίας της ξαφνικής μείωσης ταχύτητας, το φορτηγό «δίπλωσε» και προσέκρουσε ολόκληρη η αριστερή πλευρά του συρμού μου στο αναποδογυρισμένο φορτηγό. Εν συνεχεία ο συρμός μου επέπεσε στις προστατευτικές μπάρες της οδού δεξιά...». Πρέπει συνεπώς, ο επιμέρους ισχυρισμός του δεύτερου λόγου έφεσης της υπό στ. (B) έφεσης περί αοριστίας της αγωγής λόγω μη αναγραφής των μερών του ρυμουλκού που υπέστησαν ζημιές ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Σύμφωνα με τις προσκομιζόμενες μετ' επικλήσεως από τον ενάγοντα έγγραφες εκτιμήσεις, το συνολικό κόστος επισκευής με ΦΠΑ ανέρχεται στο ποσό των (45.484,34) ευρώ, ήτοι για αγορά και τοποθέτηση ανταλλακτικών και επισκευή σασί μαζί με τον ΦΠΑ στο ποσό των (36.510,09) ευρώ (βλ. προσφορά της επιχείρησης συνεργείου και εμπορίας φορτηγών και ανταλλακτικών του Θ.Μ. στην Πάτρα), για εργασίες αντικατάστασης και βαφής με ΦΠΑ στο ποσό των (6.403,80) ευρώ (βλ. προσφορά της επιχείρησης φανοποιείου του Σ.Κ. στην Πάτρα), για αγορά δύο ελαστικών και μίας ζάντας με ΦΠΑ στο ποσό των (2.091) ευρώ (βλ. προσφορά της επιχείρησης εμπορίας ελαστικών του Α.Μ. στην Παραλία Πατρών) και για αποκατάσταση ηλεκτρολογικών ζημιών με ΦΠΑ στο ποσό των (474,95) ευρώ (βλ. προσφορά της εταιρείας Δ.Κ. και ΣΙΑ Ο.Ε., με έδρα την Πάτρα). Ενόψει όσων ανωτέρω εκτέθηκαν και αποδείχθηκαν, αποδείχθηκε ότι η δαπάνη για την επισκευή του ρυμουλκού, λαμβανομένης υπόψη και της μείωσης της εμπορικής του αξίας, η οποία θα επερχόταν παρά την επισκευή του, θα υπερέβαινε το κόστος για την αγορά ενός άλλου ισάξιου με αυτό. Η ζημία που υπέστη ο ενάγων ανέρχεται στην παραπάνω εμπορική αξία του ελκυστήρα κατά το χρόνο του ατυχήματος, ο οποίος αποτελεί τον χρόνο υπολογισμού της ζημίας, δηλαδή στο ποσό των (35.000) ευρώ.

Το ως άνω ποσό πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας (30%) του προστηθέντος του ενάγοντος Κ.Α. στην πρόκληση του ένδικου τροχαίου ατυχήματος, ήτοι στο ποσό των (24.500) ευρώ. Ο ενάγων, πώλησε τα διασωθέντα υπολείμματα του ελκυστήρα (σώστρα) στον Θ.Μ., αντί του ποσού των (5.000) ευρώ, το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί από το ποσό των (24.500) ευρώ, γενομένης δεκτής από ουσιαστική άποψη της σχετικής ένστασης της εναγόμενης. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε ομοίως ορθώς εφαρμόσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις, που τέθηκαν υπόψη του και οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες δεύτερος λόγος της υπό στ. (Α) έφεσης και δεύτερος λόγος της υπό στ. (B) έφεσης, πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι. Το επικαθήμενο (ρυμουλκούμενο) εργοστασίου κατασκευής __, φέρον άρρηκτα συνδεδεμένο ψυκτικό μηχάνημα εργοστασίου κατασκευή __ __, αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση (βλ. και ως άνω αναφερόμενο

υπ. αριθ. ___/2008 δελτίο αποστολής-τιμολόγιο) μεταχειρισμένα από τον ενάγοντα στις 28-07-2008 αντί συνολικού τιμήματος (79.970) ευρώ (41.000 ευρώ το ρυμουλκούμενο +22.000 ευρώ το ψυκτικό μηχανήμα, πλέον ΦΠΑ 19%). Η εμπορική αξία του επικαθήμενου (ρυμουλκούμενου) κατά τον χρόνο του ατυχήματος ανερχόταν στο ποσό των (30.000) ευρώ, λαμβανομένου υπόψη της παλαιότητας του και της συνήθους φθοράς λόγω της κατά προορισμό του επαγγελματικής χρήσης και του ψυκτικού μηχανήματος στο ποσό των (15.000) ευρώ. Η δαπάνη επισκευής του ρυμουλκούμενου και του ψυκτικού θαλάμου κρίνεται ως ασύμφορη τόσο από οικονομικής άποψης, καθώς θα υπερέβαινε το κόστος αγοράς άλλων ισάξιων, όσο και από τεχνικής άποψης, εφόσον τυχόν επισκευή του θα ήταν αμφιβόλου αποτελέσματος. Η ζημία που υπέστη ο ενάγων ανέρχεται στην παραπάνω εμπορική αξία του ρυμουλκούμενου και του ψυκτικού μηχανήματος κατά το χρόνο του ατυχήματος, ο οποίος αποτελεί τον χρόνο υπολογισμού της ζημίας, δηλαδή στα ποσά των (30.000) και (15.000) ευρώ, αντίστοιχα, ήτοι συνολικά ποσό (45.000) ευρώ, το οποίο πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας (30%) του προστηθέντος του ενάγοντος Κ.Α. στην πρόκληση του ένδικου τροχαίου ατυχήματος, ήτοι στο ποσό των (31.500) ευρώ.

Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε ομοίως, ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις που τέθηκαν υπόψη του και οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες τρίτος λόγος της υπό στ. (Α) έφεσης και τρίτος λόγος της υπό στ. (Β) έφεσης, πρέπει ν1 απορριφθούν ως αβάσιμοι. Για την ανάσυρση και μεταφορά του ελκυστήρα και του επικαθήμενου από τον τόπο του ατυχήματος στην πλησιέστερη πόλη το Irchenberg, ο ενάγων κατέβαλε στην εταιρεία «W. GMBH», που έχει την έδρα της στην ανωτέρω πόλη το ποσό των (4.114,74) ευρώ (βλ. την από 14-02-2013 πρόσκληση προς πληρωμή του συνεργείου αυτοκινήτων/υπηρεσία ρυμούλκησης με την επωνυμία «W. GMBH», που εδρεύει στο Irchenberg Γερμανίας), το οποίο πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας (30%) του προστηθέντος του ενάγοντος Κωνσταντίνου Αθανασόπουλου στην πρόκληση του ένδικου τροχαίου ατυχήματος, ήτοι στο ποσό των (2.880,33) ευρώ. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε ομοίως ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις που τέθηκαν υπόψη του και ο τέταρτος λόγος έφεσης της υπό στ. (Α) έφεσης, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Ο ενάγων είναι επαγγελματίας αυτοκινητιστής με έδρα την Πάτρα (οδός __, αριθ. __) και το ζημιωθέν δημοσίας χρήσης φορτηγό (ελκυστήρας και επικαθήμενο) κατά τον χρόνο του ατυχήματος ήταν το μοναδικό όχημα του ενάγοντος, με το οποίο πραγματοποιούσε διεθνείς μεταφορές, καθότι τα υπόλοιπα δύο δημοσίας χρήσεως φορτηγά οχήματα του με αριθμούς κυκλοφορίας ΙΑΕ-__ και ΙΑΕ-__ τα είχε μεταβιβάσει αιτία πωλήσεως τον Ιανουάριο του έτους 2011 (βλ. υπ. αριθ. πρωτ. ___/10-02-2017 βεβαίωση της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας). Τα μηνιαία καθαρά εισοδήματα του ενάγοντος από την εκτέλεση διεθνών μεταφορών με το ζημιωθέν όχημα κυρίως σε Γερμανία και Ολλανδία κατά τον χρόνο του ατυχήματος ανέρχονταν στο ποσό των (4.000) ευρώ περίπου (βλ. εκκαθαριστικό σημείωμα οικονομικού έτους 2011 της Γ' Δ.Ο.Υ. Πατρών, κατά το οποίο το δηλωθέν εισόδημα του ενάγοντος για το έτος 2010, που ο ενάγων εκμεταλλευόταν τρία δημοσίας χρήσεως φορτηγά οχήματα, ανήλθε στο ποσό των (146.611,49) ευρώ και το εκκαθαριστικό σημείωμα της ίδιας ως άνω Δ.Ο.Υ. για το οικονομικό έτος 2012, -το επίδικο τροχαίο συνέβη στις 12-12-2012-, κατά το οποίο το ετήσιο δηλωθέν εισόδημα ανήλθε στο ποσό των 30.292,28 ευρώ).

Από 11-12-2012 έως και 12-08-2014, ήτοι για χρονικό διάστημα είκοσι (20) μηνών, από την μη εκμετάλλευση του ζημιωθέντος οχήματος ο ενάγων απώλεσε εισοδήματα συνολικού ύψους (4.000 ευρώ χ 20 μήνες) 80.000 ευρώ. Το ως άνω ποσό ανταποκρίνεται ως προς το επιδικασθέν μηνιαίο ποσό, στα αντίστοιχα μηνιαία έσοδα του ενάγοντος από το καταστραφέν όχημα κατά το χρόνο του ατυχήματος, αλλά και ως προς χρονικό διάστημα (20 μήνες) στη ζημία του ενάγοντος από την απώλεια εισοδημάτων κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα εξαιτίας της απώλειας ενός σημαντικού περιουσιακού στοιχείου η αντικατάσταση του οποίου με άλλο ανάλογο όχημα εξαιτίας του κόστους ήταν για τον ενάγοντα τουλάχιστον εξαιρετικά δυσχερής. Το ως άνω ποσό των (80.000) ευρώ πρέπει να μειωθεί κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας (30%) του προστηθέντος του ενάγοντος Κ.Α. στην πρόκληση του ένδικου

τροχαίου ατυχήματος και συνεπώς πρέπει να επιδικαστεί στον ενάγοντα για την αιτία αυτή το ποσό των (56.000) ευρώ. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε ομοίως ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις που τέθηκαν υπόψη του και συνεπώς οι τα αντίθετα υποστηρίζοντες πέμπτος λόγος της υπό στ. (Α) έφεσης και τέταρτος λόγος της υπό στ. (Β) έφεσης πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Ηθική Βλάβη επί Υλικών Ζημιών

Ενόψει όσων ανωτέρω εκτέθηκαν και αποδείχθηκαν, αποδείχθηκε, ότι ο ενάγων υπέστη από το ένδικο τροχαίο ατύχημα και της εξαιτίας αυτού ολικής καταστροφής των οχημάτων του (ρυμουλκό, ρυμουλκούμενο, ψυκτικό μηχανήμα), ψυχική ταλαιπωρία και συνεπώς δικαιούται να αξιώσει εύλογη χρηματική ικανοποίηση, κατ' άρθρο 932 ΑΚ. για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη. Προς το σκοπό του καθορισμού του επιδικαστέου για την εν λόγω αιτία ποσού απαιτείται να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες του ατυχήματος, ως ανωτέρω αναλυτικά εκτέθηκαν, η συνυπαιτιότητα του προστηθέντος στην οδήγηση από τον ενάγοντα στην πρόκληση του ένδικου τροχαίου, καθώς και η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των διαδίκων (εξαιρουμένης της ασφαλιστικής εταιρείας της οποίας η ευθύνη είναι εγγυητική) και ενόψει τούτων πρέπει να επιδικαστεί στον ενάγοντα ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη, το ποσό των πέντε (5.000) ευρώ. Το προαναφερθέν ποσό είναι δίκαιο και εύλογο, ικανό να συντελέσει στην άρση των συνθηκών της προσβολής που δέχθηκε ο ενάγων, δηλαδή ανάλογα με τις συγκεκριμένες συνθήκες και περιστάσεις της προκείμενης περίπτωσης, αλλά και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (άρθρα 5 παρ. 1 Συντάγματος, 2, 9 παρ. 2 και 10 παρ. 2 ΕΣΔΑ), όπως η αρχή αυτή, χωρίς να έχει άμεση εφαρμογή στην προκείμενη περίπτωση, εξειδικεύεται με τη διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ για τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης (βλ. και ΟΛΑΠ 9/2011, ΟΛΑΠ 6/2009, ΑΠ 514/2017, ΑΠ 123/2010, ΑΠ 79/2010. δημοσίευση ΝΟΜΟΣ. ΕφΛαρ 533/2018, δημοσίευση ΤΝΠ ΔΣΑ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ) και συνεπώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε ομοίως, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις που τέθηκαν υπόψη του και συνεπώς ο έκτος λόγος της υπό στ. (Α) έφεσης και ο πέμπτος λόγος της υπό στ. (Β) έφεσης, πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι. Κατόπιν τούτων και μη υφιστάμενου προς έρευνα άλλου λόγου έφεσης, οι υπό κρίση εφέσεις πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμες. Περαιτέρω, κατ' άρθρο 495 παρ. 3 ΚΠολΔ, πρέπει να διαταχθεί η εισαγωγή του παραβόλου (___) Δημοσίου, ποσού (100) ευρώ, του εκκαλούντος της υπό στ. (Α) έφεσης στο δημόσιο ταμείο λόγω της ήττας του, ομοίως δε και του παραβόλου της εκκαλούσας της υπό στ. (Β) έφεσης (τα στοιχεία του οποίου δεν αναγράφονται στην έκθεση κατάθεσης ενδίκου μέσου, αναγράφεται όμως στην υπ' αριθ. 347/2019 μη οριστική απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου η καταβολή παραβόλου από την εκκαλούσα), λόγω της ήττας της. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολο τους μεταξύ των διαδίκων κατ' άρθρα 178 παρ. 1, 183 εδ. β' ΚΠολΔ, εφόσον οι διάδικοι νικούν και ηττώνται, αντίστοιχα, κατά τα οριζόμενα κατωτέρω στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Συνεκδικάζει αντιμωλία των διαδίκων τις από 25-01-2018 (αριθ. καταθ. δικογρ. ενδίκου μέσου __2018, αριθ. προσδιορισμού __/2018) και από 15-11-2018 (αριθ. καταθ. δικογρ. ενδίκου μέσου __2018, αριθ. προσδιορισμού __/2018) εφέσεις.

Απορρίπτει τις εφέσεις κατ ουσίαν.

Διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου Δημοσίου της εκκαλούσας της από 25-01-2018 έφεσης στο δημόσιο ταμείο.

Διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου (___) Δημοσίου, ποσού (100) ευρώ, του εκκαλούντος της από 15-11-2018 έφεσης στο δημόσιο ταμείο.

Συμψηφίζει στο σύνολο τους τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας.

Κρίθηκε,
